

FOTO: CARL-HENRIK ANKERBERG

Denna tavla, en interiör från tåget på Norra Lidingöbanan, har Hembygdsföreningen i våras fått från Magda Svanboms familj.

Ögonblick på Lidingö, fångade av konstnärer under 200 år

För höstens utställning i Lidingö museum har vi valt ut ett antal tavlor som visar hur ett 20-tal konstnärer fångat ögonblick på Lidingö. Många av verken tillhör Hembygdsföreningen, andra har inlånats från Lidingö stad eller privatpersoner. I en särskild avdelning visar vi textila collage av Magda Svanbom; under våren har vi fått inte mindre än tre nya verk att lägga till vår samling.

Här möter vi Lidingömiljöer – ibland som rofylld idyll, ibland som dokumentation inför planerad omvandling, ibland under pågående byggnation. Hos Magda Svanbom träffar vi också på Lidingöbor, många välbekanta från mitten på 1900-talet.

Utställningen invigs söndag 3 november kl. 13.00 och pågår till mitten av februari 2025. ■

Karin har ordet

Hej och välkomna till höstterminen i Lidingö Hembygdsförening!

Visst har vi haft en underbar sommar! Vädret har varit precis som vi vill ha det när det är svensk sommar. Sol och regn blandat men mest regn på nätterna och jag tror inte att det var en enda dag med ihållande regn. För mig som är lite av en sportnörd har det också varit fullt upp med EM i friidrott, Fotbolls-EM, OS och nu i skrivande stund Paralympics. Jag har som vanligt tillbringat sommaren i stugan på Dalakolonin och även i år har jag odlat och skördat massor av gurkor, ska inte trötta er med antal men många blev det.

Nu är det dags att sparka i gång höstens aktiviteter vilket ni kan läsa om i detta nummer av Hembygdsnytt. För er som inte riktigt har kläm på vad arbetsgruppen Natur och Kultur gör, intervjuas Marianne Råberg – ansvarig för gruppen – av Susann Thorngren om hur arbetet bedrivs.

Nu har vi återgått till ordinarie öppettider på museet och jag hoppas att vi ses där under hösten. Välkomna! ■

Karin Mörk, ordförande

Lapptäcken

Att ta vara på överblivna tygbitar och sammanfoga dem till lapptäcken är en uråldrig teknik som idag är ett konsthantverk som ökar i popularitet. Från lördag 12 oktober (invigning kl. 13.00) till torsdag 24 oktober ställer Lidingöavdelningen av Rikstäckets ut sina alster på Lidingö museum. Gruppen består av nio damer som träffas varannan vecka i Ansarskyrkan. Några syr bara för hand och andra mest på maskin och några blandar

FOTO: TEDDY WIDSTAM

Lapptäcke, sytt av Britta Lundgren.

hand och maskin. Allt fungerar när det gäller lapptäcken. Alstren, som består av ovansida, vadd och baksida, sys samman med quiltstyg eller maskinquiltas. Det är dessa stygn, som gör fina mönster på täcket.

Kom och titta och inspireras! Utställningen bemannas av medlemmar från Rikstäckets som informerar om tekniker, mönster mm. ■

Anne-Sofie Andrén

Natur och Kultur värnar öns kulturmiljö

Marianne Råberg.

Så gott som alla stadens aktuella detalplaner skickas på remiss till Lidingö hembygdsförenings arbetsgrupp för Natur och Kultur (NoK).

Marianne Råberg är sammankallande i gruppen. När ett ärende kommer in till Hembygdsföreningen kallar Marianne samman NoK. Medlemmarna läser noga igenom planförslaget, var och en med sina "expert"-ögon. När gruppen sedan är överens om NoK:s inställning till förslaget, informeras föreningens styrelse och därefter skick-

as synpunkterna till staden. Aktuella planärenden just nu på Lidingö är Rudboda torg, Högsåtra och Björnboda där NoK har lämnat synpunkter.

Enligt Sveriges Hembygdsförbund är det inte ovanligt att hembygdsföreningar överklagar planärenden och i flera fall fått rätt i överinstans. Lidingö Hembygdsförening har överklagat kv. Brädgården (f.d. Canadabyggtomten).

– Vi klagar på att det planeras en stor förändring av Lidingös topografi med en markhöjning på upp till 3 meter i

området. Dessutom respekteras inte strandskyddsreglerna i förslaget, säger Marianne. Överklagandet ligger nu i Mark- och miljööverdomstolen.

NoK kan också ta egna initiativ om kulturhistoriska värden riskerar att påverkas. När det första förslaget till nytt kulturmiljöprogram kom, såg NoK direkt att det fanns en hel del sakfel och tveksamma bedömningar. Inför den fortsatta processen inbjöd staden ett par representanter från Hembygdsföreningen att ingå i en referensgrupp för att redan från början minimera missuppfattningar och rena felaktigheter.

– Det har varit många timmars omfattande arbete att gå igenom förslaget som är på över 800 sidor. Vi i NoK åkte också ut och tittade på många områden för att förvissa oss om vad vi tyckte borde korrigeras i programmet, säger Marianne.

– När det bearbetade förslaget kom, noterade vi att vi fått gehör för våra synpunkter och jag tror nu att det kommer att bli ganska bra, säger Marianne.

Kulturmiljöprogrammet beräknas fastställas av kommunfullmäktige i oktober. Nästa stora ärende är den kommande översiktsplanen där NoK har yttrat sig, men planen är ännu inte slutligt beslutad. ■

Susann Thorngren

NoK – HISTORIK OCH UPPGIFTER

Redan 1926 tillsattes en naturskyddskommitté i Lidingö stad. När Lidingö hembygdsförening bildades 1931 beslöt staden att en representant för föreningen skulle ingå i kommittén. År 1944 ombildades kommittén och fick namnet NoK (Lidingö natur- och kulturskyddskommitté). Staden avvecklade kommittén i början av 2000-talet. År 1987 skapade Hembygdsföreningen en egen arbetsgrupp för natur och kultur, idag kallad NoK.

Hembygdsföreningen är remissinstans för Lidingö stad när det gäller planärenden. Väsentlig för NoK:s arbete är stadens översiktsplan (ÖP) som beskriver hur Lidingö är tänkt

att utvecklas i framtiden, liksom öns kulturmiljöprogram (KMP). Staden har även planer för vatten- och grönområden, parker m.m. Nyligen har öns naturreservat utvidgats.

Alla yttranden utgår från Hembygdsföreningens stadgar att arbeta för att kulturhistoriskt intressanta byggnader och miljöer och värdefulla

naturområden på Lidingö bevaras. NoK ska också verka för att planeringen för Lidingös framtid sker med hög kvalitet.

NoK:s yttranden finns att läsa på www.hembygd.se/lidingo. Alla planer på gång finns att läsa på www.lidingo.se. ■

Vilka ingår i NoK?

Jerker Axén	Civilingenjör
Christian Gottlieb	Universitetslektor, matematik
Ulla Larsson	Tidigare samhällsbyggnadschef
Marianne Råberg	Fil dr, arkitekturhistoriker, tidigare stadsantikvarie i Stockholm (sammankallande)
Birgitta Sjöberg	Lågstadie lärare, representant för Naturnätverket
Susann Thorngren	Journalist, tidigare ledamot i Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
Christer Vik	Konsthistoriker, byggnadsantikvarie

Lidingö Hembygdsförenings bord där tipspromenaden startade. Teddy Widstrand och Lars Johansson informerade, delade ut material och värvade nya medlemmar.

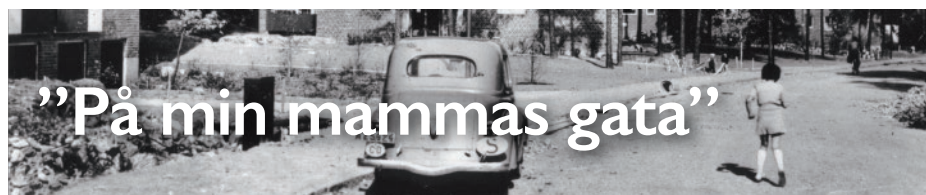
Sommaren som gått

Inte tar Hembygdsföreningen ledigt på sommaren, inte! Nationaldagen firades traditionellt med flagghissning inte bara vid museet utan i hela Lidingö Centrum. En månad senare, 6 juli, var det dags för Bellmandagen med sång av Johan Taube.

Hela juli och augusti har museet hållit öppet på lördagarna och lockat

inte bara Lidingöbor utan också turister från hela Storstockholm.

Den 28 augusti deltog vi i en aktivitetssdag – ”prova på – för seniorer, som Lidingö stad arrangerat på Lidingövalen. Och i september, under pressläggningen av HembygdsNytt ledde vi två stadsdelspromenader ”i spåren av AGL” på Torsviksplatån och i Hersby. ■

LIDINGÖ HEMBYGDSFÖRENING

För en tid sedan fick Hembygdsföreningen ta emot en trevlig berättelse från en av våra medlemmar, som skrivit ned minnen från sin uppväxt här på ön. Om trakten där han bodde med sin familj, om det dagliga livet, om händelser och personer i grannskapet och inte minst om sina kompisar och allt de företog sig. På Lidingö museum tar vi vara på beskrivningar av Lidingö förr.

Barns perspektiv på tillvaron skiljer sig från vuxnas. Det känns viktigt att också ta med barnens upplevelser och syn på tillvaron under olika tider. Därför ger Hembygdsföreningen i vår ut

Lidingöbok 2025 med barndomsberättelser, författade av personer som växte upp här från 1940-talet och framåt.

Vill du dela med dig av tidiga upplevelser på ön? Materialet till boken är visserligen redan klart men Hembygdsföreningen samlar löpande in och arkiverar foton och berättelser från medlemmar och andra som har en anknytning till ön. Mycket av det materialet är till stor nytta när vi får frågor om Lidingömiljöer och Lidingöbor – och det får vi ofta. ■

Margareta Borgelin

Kom och träffa tre av de medverkande författarna i den kommande boken! Onsdag 13 november (under Lidingö Kulturvecka) anordnar Hembygdsföreningen tillsammans med Bibliotekets Vänner och Lidingö Stadsbibliotek ett estradsamtal med Gunilla Boëthius, författare och journalist, Vibeke Olsson Falk, författare, och Clara Block Hane, journalist, om hur de valde skrivandet som jobb och om hur det var att växa upp i familjer med stort kulturellt kapital. Samtalsledare: Lena Norberg. Stadsbiblioteket, kl. 18.00.

UR MUSEETS SAMLINGAR

Populära Pyro

FOTO: MARIANNE FOGHAMMAR

I museets samlingar, liksom troligen i många av våra medlemmars gömmor, finns delar av servisen ”Pyro”, skapad av Wilhelm Kåge för Gustavsberg 1929. Det var Gustavsbergs första ugnssäkra servis och nyheten var att man kunde ta faten och karotterna direkt ur ugnen till bordet utan att lägga över maten på serveringsfat.

1930-talet var funktionalismens epok. Allt skulle vara praktiskt, enkelt och spara tid. Servisen ”Pyro” förebådade denna tid. Den presenterades på Stockholmsutställningen 1930 och blev en stor succé, som snart kom att bestå av över 200 delar. Dekoren var ursprungligen i brunt på gul-tonat gods och med den stiliserade ”Kåge-blomman”. År 1934 lanserades en grön variant och 1940 kom den i blått.

I dag är ”Pyro” ett omtyckt samlarobjekt. ■

Marianne Foghammar

Ny hemsida igång

Nu har Lidingö Hembygdsförening smugit i gång sin nya hemsida! Eftersom vi numera är anslutna till Sveriges Hembygdsförbund, så använder vi oss i fortsättningen av deras mall.

Successivt kommer vi att flytta över information från den gamla sidan till den nya. Det betyder att än så länge finns en del dokument som du fortfarande når via vår gamla sida.

När all information är överförd stänger vi ner den gamla sidan. Till Bildbanken kommer du in via båda sidorna.

Nya sidan: www.hembygd.se/lidingo
Gamla sidan: www.lidingohembygd.se

Susann Thorgren

AGL-utställningen

Utställningen om de tre arkitekterna, Sten Ancker, Bengt Gate och Stig Lindgren – AGL-gruppen – pågår till och med söndag 6 oktober då den avlöses av utställningen ”Lapptäcken” (se sid 1). ■

Årets Höstmarknad går av stapeln söndag 20 oktober kl. 12.15-15.00 på S:ta Annagården. Höstmarknaden inleds med en traditionell hembygdsgudstjänst i Lidingö kyrka kl. 11. Efter gudstjänsten går vi med föreningens fana i spetsen ner till S:ta Annagården, som öppnar portarna för dagens Höstmarknad. Du finner lotterier, loppis, tombola och bokbord. På marknaden finns även hantverksgruppens fina alster till försäljning. Kaffeservering, där goda smörgåsar och allt hembakat brukar försvinna snabbt, kommer förstås också att finnas.

HÖSTMARKNAD 20 OKTOBER

FOTO: OWE ERICSSON

Loppisprylar, böcker och hembakat önskas till marknaden

Har ni något hemma, som skulle passa att säljas på ett loppisbord? Vi tar även emot gamla spetsar, dukar, handdukar samt böcker. Lämna era bidrag på museet från torsdag 26 september till och med söndag 6 oktober under museets ordinarie öppettid kl. 12.00-15.00.

Har du lust att baka? Kaffeserveringen tar gärna emot hembakade kakor och bröd samt marmelad, saft och sylt. Lämna på S:ta Annagården lördag 19 oktober mellan kl. 9.00-13.00 eller söndag 20 oktober kl. 9.00-11.30. ■

Kerstin Larsen

Mattias Enn är tillbaka i höst med tre olika program

"Svenska Amerika Linien

– En flytande epok på Atlanten"

Lördag 28 september, söndag 29 september kl. 16.

"Kvinnan bakom allt

– Åtta färgstarka kvinnor från scen och film"

Lördag 26 oktober, söndag 27 oktober kl. 16.00.

"Den förste turisten i Europa

– London, Berlin och Paris i krig och fred"

Lördag 16 november, söndag 17 november, kl. 16.00.

"Julkonsert"

Lördag 7 december, söndag 8 december kl. 16.30 (Obs! Tiden)

För alla Mattias Enns program gäller entré 300 kr. Portarna öppnar kl. 15.00. För den som så önskar serveras kaffe (25 kr). ■

Kalendarium

Tis.	24 sep	19:00	"Dan Andersson, författarporträtt", Johan Taube*
Lör.	28 sep	16:00	"Svenska Amerika Linien", Mattias Enn*
Sön.	29 sep	16:00	"Svenska Amerika Linien", Mattias Enn*
Sön.	6 okt	14:00	"Sticklinge genom 1000 år", Vandring, Marianne Foghammar
Lör.	12 okt	13:00	"Lapptäcken", vernissage
Sön.	20 okt	12:15	Höstmarknad, S:ta Annagården
Lör.	26 okt	16:00	"Kvinnan bakom allt", Mattias Enn*
Sön.	27 okt	16:00	"Kvinnan bakom allt", Mattias Enn*
Sön.	3 nov	13.00	"Ögonblick", vernissage, konstutställning
Tor.	7 nov	19:00	"Carl Michael Bellman, författarporträtt", Johan Taube*
Ons.	13 nov	18:00	"Tre lidingöförfattare berättar", Gunilla Boëthius, Vibeke Olsson Falk, Clara Block Hane
Lör.	16 nov	16:00	"Den förste turisten", Mattias Enn*
Sön.	17 nov	16:00	"Den förste turisten", Mattias Enn*
Lör.	7 dec	16:30	OBS tiden – "Julkonsert", Mattias Enn*
Sön.	8 dec	16:30	OBS tiden – "Julkonsert", Mattias Enn*

* Föranmälan till kansliet, 08-7657565, info@lidingohembygd.se Entré 100 kr för medlem. 120 kr för icke-medlem. OBS: Biljetter till Mattias Enns program, 300 kr, betalas i förskott till kansliet.

Följ med på vandring genom Sticklinge under 1000 år

Söndag 6 oktober med start kl. 14.00 leder Marianne Foghammar en historisk vandring om ca 3,5 km från Dalängens hållplats via bl.a. Tyktorpsvägen till Rödstugan.

Du vet väl om...

...att följande företag stödjer oss genom att ge rabatt till dig mot uppvisande av medlemskort:

AKVATINTAB
RAMVERKET & CO

BEIJER
BYGGMATERIAL

LIDINGÖ JÄRN & FÄRGHANDEL

Betsy Sandberg
Choklad & Glass

SARACECILIA

HembygdsNytt nr 3/2024

Ansvarig utgivare: Karin Mörk

Redaktion: Carl-Henrik Ankarberg, Siv Bergius, Margareta Borgelin, Lena Norberg, Susann Thorngren.

Layout: Owe Ericsson, Seforma

Tryck: Stockholms Lito Grafiska

Öppet:

Museet: tis, tors, lär, sönd kl. 12.00-15.00

Kansliet: tis och tors kl. 09.30-15.30

Lejonvägen 26a, mittemot Lidingö centrum

Tel: 08-765 75 67

E-post: info@lidingohembygd.se

Medlemsavgift: 250,-,

familj 375,-

BG: 5802-2187

Swish: 123 181 45 65

www.hembygd.se/lidingo

